

8. *Баженова О.В.* Теоретичні засади дослідження питань стійкості економіки // Вісник Академії праці та соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2014. – №1(69). – с. 6-14.;

9. *Державне управління в системі соціального управління / Гаєвський Б.А., Гаєвська О.Б.* // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2011. - Вип. 47. - С. 17-23.

ГУЦАН О.М., канд. екон. наук, доц., НТУ «ХПІ»

НАУКОМЕТРИЧНА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ІСНУЮЧИХ МЕТОДІВ ОБРОБКИ ЕКСПЕРТНИХ ДУМОК

Ефективне існування підприємства у сучасних умовах пов'язано з отриманням, ефективною обробкою великої кількості інформації та прийняття відповідних рішень з питань діяльності фірми. Формування ефективної системи обробки інформації, використання палітри ефективних методів та засобів обробки інформації дозволить поліпшити якість управління організацією. В практичній діяльності підприємства можливе застосування цілого спектру методів отримання даних, основними з яких є: анкетування, інтерв'ю, вивчення документів та звітів, спостереження, використання фокус-груп, вивчення статистичної та наукової інформації та багато інших. Чільне місце серед зазначених засобів займає і метод експертної оцінки.

Згідно до вітчизняного законодавства, експертом вважається висококваліфікований спеціаліст, який має вищу освіту, відповідну кваліфікацію і професійні знання з питань, що досліджуються, виконує службові обов'язки, пов'язані з провадженням діяльності у відповідній галузі, безпосередньо проводить експертизу та несе персональну відповідальність за достовірність і повноту аналізу, обґрунтованість висновків відповідно до завдання на проведення експертизи [1].

Отже, як ми бачимо, експертом є найбільш досвідчена, кваліфікована, авторитетна людина, яка вважається найбільш кваліфікованим та компетентним спеціалістом у визначеній галузі. Відповідно, інформацію що надається від такого спеціаліста можливо вважати (з певним рівнем вірогідності) достовірною.

Дослідження літературних джерел [2-3] показали, що виділяють певні методи обробки експертних оцінок, які можуть бути застосовані в діяльності підприємства. Розглянемо стисло методи обробки експертних оцінок, їх переваги та недоліки.

- Метод простого ранжирування. Основна сутність полягає в тому, що фактори оцінки розташовуються в порядку ієрархічної

переваги. Основною перевагою цього методу є певна простота процедури й подальшої обробки даних та можливість залучення невеликої кількості експертів. До явних недоліків можливо віднести те що робиться припущення про рівномірність розподілу експертних оцінок, що не завжди є таким та, за необхідності, може потребувати додаткової перевірки.

- Метод вагових коефіцієнтів. Основна сутність методу полягає в тому що його реалізація здійснюється через присвоєння параметрам певних вагових коефіцієнтів за встановленою шкалою. До явних переваг методу вагових коефіцієнтів можливо віднести: а) необхідність високого рівня підготовленості експертів; б) при присвоєнні значень експерт аналізує свої ж оцінки. До недоліків, що зменшують сферу застосування зазначеного методу та підвищують вартість його застосування відносять наступні: а) висока трудомісткість; б) складність у реалізації.

- Метод парних порівнянь. Ґрунтується на попарному порівнянні досліджуваних параметрів і наступної обробки для привласнення оцінки досліджуваного параметра. Серед переваг – явна та чітка формалізація процедури. Недоліки - необхідність залучення значного числа експертів

- Метод Дельфи. Застосування цього методу експертних оцінок ґрунтується на багатоетапному анонімному опитуванні. Зазвичай, виділяють від 2 до 5 етапів опитування. Зауважимо, що перевагою є чітка аргументованість думок експертів, недоліком є багатоетапність процедури (що збільшує витрати часу та відповідно провокують здорожчання методу при його практичній реалізації).

Як ми бачимо, перелік методів обробки експертних оцінок є обширним. Застосування значених методів - це прерогатива менеджменту компанії та експерта який проводить відповідну оціночну процедуру. У повсякденній діяльності підприємства можливе застосування як окремого методу так і їх комбінації.

Застосування системи експертних оцінок, в деяких випадках, є ефективною альтернативою іншим методам отримання інформації, що дозволяє знизити час та фінансові витрати компанії та прийняти вчасно відповідні рішення різної етимології.

Подальший розвиток підприємства, систем управління персоналом, систем мотивації на основі якісно та вчасно отриманої інформації можливо як із застосуванням вже існуючих методичних, наукових розробок, їх комбінації так подальшої розробки перспективних питань та напрямків досліджень.

Список літератури:

- 1.. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок проведення експертизи в галузі державного експортного контролю» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/767-97-%D0%BF/ed20121113/find?text=%C5%EA%F1%EF%E5%F0%F2>
2. Бешелев С.Д. Математико-статистические методы экспертных оценок [Текст] / С.Д. Бешелев, Ф.Г. Гуревич. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Статистика, 1980. – 263 с., ил. – (Матем. статистика для экономистов).
3. Громова Н.М. Основы экономического прогнозирования / Н.М. Громова, Н.И. Громова. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://monographies.ru/>
4. Гуцан О.М. Наукометрична систематизація теоретичних підходів до формування мотивації / О.М. Гуцан, В.А. Кучинський, Д.Ю. Крамської // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2019. – № 23. – С. 106-110
- 5.. Кучинський В.А. Інноваційна сприйнятливість персоналу як основа економічного розвитку підприємства / В.А. Кучинський, О.М. Гуцан, Д.Ю. Крамської // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2019. – № 24. – С. 110-116.
6. Гуцан О.М. Формування системи мотивації виробничого персоналу на машинобудівному підприємстві: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 — економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / О.М. Гуцан; НТУ «Харків. політехнічний ін-т». — Харків, 2015. — 19 с
7. Гуцан А.Н. Оценка эластичности мотивационных мероприятий на промышленном предприятии [Електронний ресурс] / П.Г. Перерва, А.Н. Гуцан // Економіка : реалії часу. – Одеса : ОНПУ, 2013. – № 4 (9). – С. 37–48. – Режим доступу до журн.: <http://www.economics.opu.ua/2013/n4.html>
8. Гуцан О.М. Дослідження сутності мотиваційних теорій: сучасні, теорії атрибуції та поля. Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). Збірник наукових праць. – Х.: НТУ «ХПІ». – 2017. - №24 (1246). – 160 с., С. 26-30
9. Кучинський В.А. Інноваційні технології в менеджменті персоналу і управлінні виробничими системами / В.А. Кучинський // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 19 (1295). – С. 127-130.
10. Oleksandr Hutsan. Evaluating elasticity of costs for employee motivation at the industrial enterprises. Petro Pererva, Oleksandr Hutsan, Valerii Kobieliiev, Andrii Kosenko, Volodymyr Kuchynskyi. Problems and Perspectives in Management. - Volume 16.- Issue №1.- 2018.- pp. 124-132.

ГУЦАН О.М., канд. екон. наук, доц., НТУ «ХПІ»

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ МОТИВАЦІЙНОЇ ЕНТРОПІЇ

Реалії сьогодення свідчать, що світ є дуже динамічним та корелюється з впливом високої кількості факторів різної етимології. Економічний аспект діяльності як у світовому, національному розрізі так і на рівні підприємства і працівника не є виключенням та знаходиться під впливом значної кількості факторів, які значно можуть впливати на досягнення успіху. Отже, економічній діяльності суб'єктів економічних відносин властивий певний рівень невизначеності (тобто ентропії), який здійснює вплив на поведінку та діяльність зазначених